

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (CBCS) Examination
August/September -2020 [NEW COURSE]
Paniniy Siksha Prasist Sanskrit Chhand (Core)
CCT-10

Time: 2:00 Hours

Marks: 56

Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any four of the following questions.

-
- પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પૂર્વાપર સંદર્ભ સાથે સમજાવો. (૦૭)
- (૧) તા: ત્રિવિધા: ઋચ:।
(૨) અગ્નિ: સર્વા: દેવતા:। ઇતિ તસ્મોતરા ભૂયસે નિર્વચનાય।
(૩) અથ આકાર ચિન્તન દેવતાનામ્।
(૪) તાસાં ભક્તિસાહચર્યં વ્યાખ્યાયિતમ્।
- પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનું સમજૂતિ સાથે ભાષાંતર કરો. (૦૭)
- (૧) સ્વરા વિંશતિરેકશ્ચ સ્પર્શાનાં પચ્ચવિંશતિ:।
યદિયશ્ચ સ્મૃતા હ્યષ્ટૌ ચત્વારશ્ચ યમા: સ્મૃતા:॥
(૨) અર્ધમાત્રા તુ કણ્ઠ્યસ્ય એકરૈકારયોર્ભવેત્।
ઓકારૌકારયોર્માત્રા તયોર્વિવૃત્તસંવૃત્તમ્॥
(૩) માધુર્યમક્ષરવ્યક્તિ: પદચ્છેદસ્તુ સુસ્વર:।
ધૈર્યં લયસમર્થ ચ ષડેતે પાઠકા ગુણા:॥
(૪) યેન ધૌતા ગિર: પુંસાં વિમલૈ: શબ્દવારિભિ:।
તમશ્ચાજ્ઞાનજં ભિન્નં તસ્મૈ પાણિનયે નમ:॥
- પ્રશ્ન-૨(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દોનાં યાસ્ક અનુસાર નિર્વચન આપો. (૦૭)
- (૧) ગાયત્રી। (૨) જાતવેદસ્। (૩) વૈશ્વાનર:। (૪) આદિતેય।
- પ્રશ્ન-૨(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદના લક્ષણ આપો. (૦૭)
- (૧) મન્દાક્રાન્તા। (૨) શાર્દૂલવિક્રીડિતમ્। (૩) શિખરણી। (૪) આર્યા।
- પ્રશ્ન-૩ યાસ્કનાં નિર્વચનોની વિસ્તારથી સમીક્ષા કરો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ પાણિનીયશિક્ષાનાં પ્રમુખ વિષયોની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૪ સંસ્કૃત છંદશાસ્ત્રનાં છ પ્રત્યયનો ટૂંકમાં પરિચય આપો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ માલિની અને સ્ત્રગધરા છંદ લક્ષણ – બંધારણ – ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- (૧) દૈવતકાંડ મુજબ અગ્નિદેવ.
(૨) પાણિનીય શિક્ષાના આધારે અધમ પાઠક લક્ષણો.
(૩) છંદશાસ્ત્રમાં પતાકા
(૪) અપરવકત્રના પ્રકારો.
